

## Putování s husou na provázku – osnova

### Jiří Mahen

Bibliografie:

Cejpek Jiří: Jiří Mahen a jeho knihovnický odkaz (61)

Drtil Artuš: Jiří Mahen (11)

Dvořák Josef: Čtení o Mahenovi a Těsnohlídkovi (41)

Götz František: Básnický dnešek (31)

Halas František + Žantovský Jiří (ed): **Mahenovi. Sborník k padesátinám** (33)

Hek Jiří + Vlašín Štěpán (ed): Adresát Jiří Mahen (64)

Hrabě Karel: Příspěvek k lidskému profilu J.M. (60)

Hřebíčková Lucie: Jiří Mahen a léta 1918-22 v brněnském Národním divadle (dipl.práce)

Kovářík Václav: Literární toulky Moravou (85)

Kubíček Jaromír (ed): Jiří Mahen – spolutvůrce pokrokové kulturní politiky (sborník, 1982)

**Mahenová Karla: Život s Jiřím Mahenem** (78)

Pleva J.V.: Mahen, moravský Nasr-ed-din (32)

Rambousek Jiří: Jiří Mahen a Českolipsko (82)

Rambousek Jiří: Jiří Mahen – pokus o stručný portrét (Duha 04)

Suchomel Milan: Jiné oči Jiřího Mahena (97)

**Vlašín Štěpán: Jiří Mahen** (72)

**Vlašín Štěpán: Jiří Mahen** (DÚ 71)

další studie:

Karel Bundálek, Josef Hrabák, Vladimír Justl, Jiří Kudrnáč, Vítězslav Nezval, Jiří Poláček, Jaroslav Seifert, F.X. Šalda, Bedřich Václavek, Vladislav Vančura ...

Instituce - Mahenovo divadlo, Knihovna Jiřího Mahena, Divadlo Husa na provázku, Klub přátel Mahenovy činohry, Mahenův rybářský spolek, Společnost Jiřího Mahena...

**Jiří Mahen** (12. 12. 1882, Čáslav – 22. 5. 1939, Brno)

vlastním jménem Antonín Vančura, (zemanský rod Vančurů z Řehnic)

Praha: Filozofická fakulta (čeština a němčina)

Neumannův Nový kult (olšanská vila)

Rudolf Těsnohlídek, František Gellner, Jaroslav Hašek, Josef Mach, Josef Lada, Fráňa Šrámek,

K. H. Hilar...

Morava: Hodonín, Přerov

Brno – od 1910 – Lidové noviny, Svoboda,

Národní divadlo v Brně – dramaturg (1918-1922)

Konzervatoř

Městská knihovna (Veřejná knihovna města Brna)

Dílo:

Poezie a próza: *Plamínky, Duha, Tiché srdce, Scirocco, Požár Tater, Kozí bobky z Parnasu ...*

*Kamarádi svobody, Podivíni, Díže, Měsíc, Rybářská knížka, Nejlepší dobrodružství...*

*Její pohádky (Co mi liška vyprávěla), Dvacet knihovnických pohádek...*

*Kapitola o předválečné generaci, Kniha o českém charakteru*

Knihovnictví:

*Knížka o čtení praktické, Nutnosti a možnosti veřejných knihoven, Knihovna jako instituce národní*

O divadle:

*Před oponou, Režisérův zápisník, Jak se dělá divadlo, Moderní drama snadno a rychle, Rozřešme českou divadelní otázku, (Za oponou umění a života, Pryč s divadelní idylou)*

Drama:

*Juanův konec, V pasti, Úspěch, Prorok, Útěk, Klíč, Na horách, První deště, Theseus, Mefistofeles, **Janošík** (Janošík Revisited - Mahenovo divadlo, 2018, režie: Martin Františák, film Martina Friče, 1935), Propast věčně krásná, Píseň života, Mrtvé moře, Ulička odvahy, Nebe, peklo, ráj..., Lavička, Chroust, Josef se vrátil, Náměsíčný, Generace, Dezertér, Nasreddin čili Nedokonalá pomsta, Praha – Brno – Bratislava, Selská rebelie, Rodina 1933, (O maminku, Vyzkoušení přátel), 1917 – 1937, Mezi dvěma bouřkami*

**Husa na provázku**, vydání 1925, 1959, podnázev Šest filmových libret:

*Klaun Čokoláda, Válečná loď „Bellerophon“, Muž, který sedí a přece jde čili Poklad krále Kadma,*

*Trosečníci v manéži, Diderotovci, Král David mezi psy a kočkami*

Inscenace jednotlivých částí:

*Klaun Čokoláda*: 1933 – Nové avantgardní divadlo Unitárie, Praha

(dramatizace František Němec, režie Míla Holzbachová)

Dětské studio DnP, 1985, režie P. Scherhaufer

*Válečná loď „Bellerophon“*: Dětské studio DnP, 1985, režie P. Scherhaufer

*Muž, který sedí a přece jde, čili Poklad krále Kadma*:

Osvobozené divadlo v Mozarteu, Praha, režie Jindřich Honzl, v silvestrovském pořadu - 1926

*Diderotovci čili „Ale ano!“*: Divadélko Na hradbách Brno, 1987, režie Ivo Krobot

*Král David mezi psy a kočkami*: 1985– Dětské studio DnP, Brno, režie P. Scherhauser

*Trosečníci v manéži*: 1928 - Osvobozené divadlo, režie Jindřich Honzl, Praha

1942 - Divadélko Větrník u Topičů, režie Josef Šmída (Vlastimil Brodský, Jaromír Pleskot)

Inspirace: 1977 - Ekkykléma – Hanácké divadlo (Prostějov),

1977 - Trosečník – Boleslav Polívka, Divadlo na provázku, Brno (+ 1991)

**Ukázky:**

**Jiří Mahen – dokument, režie K. Jureček.**

**Mahenovi – rozhlasové pásmo k 80. výročí narození.**

**Proslov Jiřího Mahena na pohřbu R. Těsnohlídka.**

**Janošík – film M. Friče**

Doporučení: inscenace *Mahenova Reduta*, NdB, 2020, režie Hana Mikolášková.

### **Rudolf Těsnohlídek (1882 – 1928)**

Bibliografie:

Dvořák J.: Čtení o Mahenovi a Těsnohlídkovi. 1941.

Golombek B.: Rudolf Těsnohlídek. P. 1946.

Hrabák J.: Rudolf Těsnohlídek. P. 1982.

Kraflová H.: R. Těsnohlídek a vánoční strom republiky (K počátkům čs. tradice 1919-1929). Brno 2008.

Dílo: *Liška Bystrouška, Poseidon, Kolonia Kutejsík, Eskymo Welzl, Vrba zelená..*

Inscenace o něm: *Mne blesk se dotekl*, NdB, 2019, režie Zoja Mikotová

### **Mahenovi „žáci“:**

České studio (Josef Bezdříček, Vladimír Gamza...) - (SEČESTEAL)

Studio ND v Brně (Emil František Burian, Jindřich Honzl)

(Brněnská konzervatoř – Rudolf Walter – Komorní hry)

Rampa (Julius Jeřábek, Václav Pletka...), 1941

Křesadlo (Evžen Sokolovský, S. Remunda, H. Trýbová, J. Kaláb, E. Krumbachová...), 1945

## Mahenovo nedivadlo Husa na provázku, Divadlo na provázku, Divadlo Husa na provázku

### Bibliografie:

- Divadlo Husa na provázku 1967-1998. Kniha v pohybu. (Ed. P. Oslzlý) 1999.
- Dvořák J.: Divadlo na provázku v 2. desetiletí své existence. 1980.
- Just V.: Proměny malých scén: Praha 1984.
- Oslzlý P.: Let husy z Brna až do Amsterodamu a Avignonu. Brno 2017.
- Srba B.: Vykročila husa a vzala člověka na procházku: Pojd'! Brno 2010.
- Tuček J.: Vzpomínky antihrdiny aneb S Provázky, Hady a Martou na provázku. Brno 2012.

Vznik divadla: 1967/68 – Bořivoj Srba + Zdeněk Pospíšil, Peter Scherhauser, Eva Tálská...

1969 – změna názvu

1972 – profesionalizace

1978 – 5. scéna Státního divadla

1967 – Dům umění, 1993 – Dům pánů z Fanalu

Charakteristika: nepravidelná dramaturgie, experimenty...

### Zdeněk Pospíšil (1944 – 1993)

#### Bibliografie:

Hanáková K.: Pospa... Brno 2021.

Uhde M.: Vidím, že váháš... Divadelní noviny 2001.

Navrátilová M.: Ohlédnutí za režisérem Z. Pospíšilem... (DP 2006).

Prokešová S.: Balada pro banditu – srovnání první a prozatím poslední inscenace v divadle Husa na provázku, (BP 2012)

- **režisér - epik**, pseudonym Artur Morten, scénárista **Milan Uhde**

JAMU - Antígona, angažmá Slovákcké divadlo Uherské Hradiště

Amatérské období DHnP:

Panta Rei aneb Dějiny národu českého v kostce + Výběřčí, Křest sv. Vladimíra, Příběhy dona Quijota, Láska pod gilotinou

Profesionální období (od r. 1972)

Baron Prášil aneb Konec starých časů, **Profesionální žena**, **Balada pro banditu**, **Na pohádku máje**, Než jsem se narodil a potom

Dětské studio: Pohádky o mašinkách, Nikolka, Bramborový den aneb Objevení Ameriky, Liška Bystrouška, Kytice

Balada pro banditu (film, režie V. Sís, 1978),

**Ukázky: Proměny povahy tragického hrdiny – dokumentární film, režie Marek Bouda.**

**Balada pro banditu – film.**

### Eva Tálská (1944 – 2020)

Bibliografie:

Fojtíková K. a kol.: Eva Tálská. Praha 2011.

Drozď D.: Příběhy dlouhého nosu: analýza a rekonstrukce inscenace. Brno 2011.

- **režisérka poezie a nonsensu**

JAMU – Morgenstern: Šibeniční písně (DP – K problému výstavby dialogu v dramatickém textu)

Amatérské období:

Šibeniční písně, Sir Halewyn, Pařížská návštěva, Vyvolávači, Smrt

Profesionální období (od r. 1972):

Máj, Hodina duše, Chceme žít, Alenka v říši divů za zrcadlem, Bouřlivé výšiny, Malá Alenka, Jako tako, Markéta Lazarová, Svět snů, **Příběhy dlouhého nosu**, Pohnutelná čtení o donu Šajnovi a nevině souzené hraběnce Jenoveře, Svolávám všechny skřítky! Královna, Píseň o Viktorce, Na dávném prosu, Božská komedie, Obnovené obrazy, Antigona, **Katynka z Heilbronn**, Král Lear, Cirkus aneb se mnou smrt a kůň

Studio Dům - Mikuláš, Betlém, (Nešťastné) svatby, Svatbičky aneb Žonglování se smrtí, Stárnutí, Tance krále Leara, Staré pověsti české, Sny, O krásné Dišperandě a ctnostné Julii...

**Ukázky:**

**Příběhy dlouhého nosu – záznam inscenace**

**Pohnutelná čtení o donu Šajnovi a nevině souzené hraběnce Jenoveře – záznam inscenace**

[Pohnutelná čtení o Donu Šajnovi..., 17.9.1987 - YouTube](#)

**Katynka z Heilbronn – záznam inscenace**

**Pašije na provázku – dokument, režie: D. Šišovič.**

### Peter Scherhauser (1942-1999)

Bibliografie:

Inštorisová D. a kol: Peter Scherhauser – učitel „šašků“. Bratislava 2006.

Peter Scherhauser. Režie Aleš Kisil, ČT Praha 2013.

Múdry blázon Peter Scherhauffer. Režie Juraj Nvota. RTVS 2020.

Výstava Neuč orla létat. MZM 2014.

- režisér epik, režisér montáže

JAMU (1965 – Strakatý máslo - J. Š. Kubín, uvedeno na festivale v Nancy, 1967 – Viktor aneb Dítka u moci)

Angažmá: Satirické divadlo Večerní Brno

Amatérské období DHnP: 1968 – Umění platiti své dluhy a uspokojiti věřitele, aniž by bylo třeba vyjmouti jediný halěz z vlastní kapsy (H. de Balzac), 1968 – Tři sestry (ruský muzikál podle A. P. Čechova) 1969 – **Adalbertovo posláni aneb Z hlubin evropské kultury** (Miloš Pospíšil), 1970 – Meziřeči (I. Vyskočil), 1970 – Dva buchy a tři šuchy, (J. Palkovič), 1971 – Kvadratura kruhu (V. Katajev)

Profesionální období: 1972 – Tótovcí (I. Örkény), 1972 – **11 dní křižníku Kníže Potěmkin Tauričevský** (S. M. Ejzenštejn), 1973 – Theatrum anatomicum (V. Novotný, P. Oslzlý, P. Scherhauffer), 1974 – **Cammedia dell'arte**, 1974 – Nezvěstní (M. Pospíšil, P. Sch.), 1974 – Divadelní román (M. Bulgakov, P. Sch.), 1975 – Červený smích (L. Andrejev, P. Oslzlý, P. Sch.), 1976 – **Velký vandr aneb Podivuhodní skutkové moravského zámečnicka na dalekém severu** (M. Pospíšil), 1976 – Stávka aneb Max Noa uvádí jen vám (M. Pospíšil), 1977 – Mistero buffo (D. Fo), 1977 – Svit', svit', má hvězdo (A. Mitta, J. Duskij, V. Frid), 1978 – **Svatba** (B. Brecht), 1978 – Stříbrný vítr, (F. Šrámek, P. Scherhauffer, P. Oslzlý), 1979 – Dáma s kaméliemi '79, (A. Dumas ml., M. Pospíšil, A. Ambrová, P. Scherhauffer), 1980 – Pas de deux (A. Ambrová), 1981 – „**Karamazovci**“ (na motivy románu F. M. Dostojevského, Z. Petrželka, P. Sch.), 1981 – Obchod s chlebem (B. Brecht), 1982 – Bluff (B. Hybner, 6 verzí), 1982 – Koncertino (A. Ambrová), 1984 – Chameleon aneb Josef Fouché (L. Kundera, M. Štědroň, P. Oslzlý, P. Scherhauffer), 1985 – Projekt 1985, – scénická čtení, 1985 – Staré ženy aneb Tacet (F. Halas, A. Ambrová), 1986 – Balet Makábr, 1987 – Prodaný a prodaná (M. Uhde), 1988 – Koncert V... (M. Rozovskij), **Shakespearománie**: I. – Veličenstva Blázni (1988), II. – Lidé Hamleti (1990), III. – Člověk Bouře (1992), 1990 - **Zahradní slavnost** (V. Havel), 1993 – Justýna aneb Maléry ctnosti (M. de Sade, M. Štědroň, 2. verze 1994), 1995 – Je to všechno v alotrii aneb Tingl tangl (K. Valentin), 1999 – **Škola šašků** (M. de Ghelderode)

**Ukázky:**

**Peter Scherhauffer. Režie Aleš Kisil, ČT Praha 2013.**

[Režisér Peter Scherhauffer \\* dokument 2013 - YouTube](#)

**Boleslav Polívka (1949)**

Bibliografie:

Hájek P.: Předběžný portrét. Praha 1987.

Štědroň-Ždímal-Kratochvil: Bolek Polívka v hlavní roli. Brno 2003.

Groch J.: Bolek. Brno 2019.

JAMU, 1969 – Divadlo na provázku

**pantomima, klauniády**

1993 – Divadlo Bolka Polívky

Příběhy z rodných hor, přepracováno na Strašidylka, Am a Ea, Pépé, Pezza versus Čorba, Trosečník, Poslední leč, Šašek a královna, Terapie, Seance, Nejsem svůj pes, Don Mickey Mouse a ti druzí

**Ukázky:**

**[Pépé, Trosečník, Poslední leč, Šašek a královna, Seance – záznamy inscenací](#)**

Doporučení: [O divadle - Od Pépeho k Šaškovi \(Bolek Polívka\) - YouTube](#)

[Poslední leč - celý český film CZ, Bolek Polívka a Jiří Pecha \(1981\) - Bing video](#)

**Ivo Krobot (1948):** DHnP - Hrabal: Rozvzpomínání, Taneční hodiny, Viewegh: Báječná léta pod psa, Němcová: Babička, šťastná to žena, Čechov: Duch lesa...

**Vladimír Morávek (1965):** Nedětské studio: Panna a netvor, 1980 čili Jak Lukáš V. a Sagvan T. vařili dort ...